

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čokolni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon interurban 113.

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt stran
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—
1/16 str. Din 125.—, Mali oglasi
vsaka beseda Din 1.20.

Nujnost krščanske dobrodelnosti.

Papež Pij XI. je letos izdal 2 okrožnici o socialni bedi. V prvi, ki se imenuje po začetnih besedah »Quadragesimo anno«, ugotavlja krščanska načela, po katerih bi morala biti urejena človeška družba. Obsoja brezsrčno in nekrščansko miselnost kapitalizma ter odločno zahteva pravičnost za delavca in vse delovne sloje. Načelo pravičnosti je torej prvo, po katerem bi se morale urediti razmere v človeški družbi. Delavcu pravice: tako je opominjal pred 40 leti veliki socialni papež Leon XIII. in tako ponavlja tudi sedanjí sv. Oče.

Liberalni, kapitalistični svet je zapiral ter zapira ušesa zoper opomine vrhovnega poglavarja katoliške Cerkve, naj se v razmerju med kapitalom ter delom, med delodajalcem in delojemalcem, predvsem uporabi prvo in poglavitno načelo, in to je pravičnost. Posledica tega je porast socialne bede, obubožanje delavskih množic, glad in vsako pomanjkanje. Zato je sv. Oče opozoril svet na drugo krščansko načelo, ki je ljubezen. Storil je to v svoji okrožnici dne 2. oktobra. Ta okrožnica je krik očetovskega srca za pomoč bližnjemu.

Sv. Oče opazuje z višine svojega dostojanstva in svoje službe razmere, kakor se razvijajo na svetu. Vidi tisoče in milijone brezposelnih v raznih državah. Vidi stisko in bedo v družinah brezposelnih ali slabo plačanih delavcev. Njegovo očetovsko srce se bolešno zdrzne, ko pomisli na stisko in veliko pomanjkanje, ki ga trpijo ter ga v bodoče bodo morali še bolj trpeti nedolžni otroci. »Zima se bliža«, tako vzklika sv. Oče, »in z njo cela vrsta trpljenja in pomanjkanja, ki ga ta letni čas prinaša ubogim in zlasti nežnim otrokom.« Zato kliče vse h križarski vojni usmiljenja, ljubezni in žrtev.

Sledimo klicu Sv. Očeta! V naših krajih je veliko revščine, in sicer mnogo nezagrešene revščine. Veliko je ljudi, ki ne najdejo dela in zaslužka. Veliko je ljudi, v kojih hišah je vsled slabe plače ali vsled bolezni in drugih razlogov veliko pomanjkanje. Dosti pa je tudi takih ljudi, katerim manjka vse: stanovanje, hrana in obleka. Naši bratje in sestre so po veri in narodnosti. Ne prezirajmo lastne krvi!

V drugih državah: v Nemčiji, v Poljski, v Čehoslovaški, v Belgiji obstojajo ter zelo uspešno delujejo organizacije krščanske dobrodelnosti. Organiziramo krščansko dobrodelnost tudi mi! Ta poziv velja predvsem za tiste kraje, kjer je veliko brezposelnih in siromakov. V gotovi meri velja to za vse župnije. Hitimo na pomoč predvsem najbednejšim, potem tudi drugim, ki so pomoči potrebni. Kar kdo zmore, naj da. Kdor denarja nima, naj da kaj živeža ali obleke. Verske organizacije in nabožna društva imajo tukaj možnost in priliko, da v dejanjih pokažejo svojo ljubezen do Boga in bližnjega. Predvsem kličemo mladino, da stopi v prve vrste delavcev na polju krščanske dobrodelnosti!

*

S čim se bavi parlament v Nemčiji?
V nemškem državnem zboru je podal državni kancelar dr. Brüning izjavo vlade dne 13. oktobra, v kateri se izreka njegova vlada za nadaljevanje zunanje politike v duhu razgovorov in pred vsem v smislu zadnjih nemško-francoskih dogovorov v Berlinu. Nadalje je naglasil, da je pričela Nemčija kot prva z varčevalnimi ukrepi v javnih izdatkih in z znatnim znižanjem proizvodnih stroškov. Vlada bo z imenovanim gospodarskim sosvetom izdelala gospodarski program za bodoče, ki bo podprl in ohranil denarno vrednost. Vlada hoče tudi razjasniti vojno-odškodninsko vprašanje. Po prečitaniu vladne izjave je pričela tozadevna razprava.

Pomembno pismo predsednika Hindenburga. Dne 14. oktobra je naslovil predsednik Hindenburg na državnega kancelarja pismo, v katerem izjavlja, da bo predsedoval sejam vlade in gospodarskih zastopnikov, v kolikor se bodo obravnavala temeljna vprašanja. Ta Hindenburgov korak tolmači javnost v tem smislu, da bo delala vlada v bodoče pod vplivom voditeljev nemškega gospodarstva. Za slučaj pa, da bi odpovedal državni odbor kot parlamentarna ustanova, bosta vladala vlada in gospodarski sosvet s Hindenburgom na čelu z diktatorskimi pooblastili.

Druga dr. Brüningova vlada je dobila v nemški zbornici zaupnico s 24 glasovi večine. Odklonjen je bil predlog nemških nacionalcev in komunistov za razpust parlamenta.

Španska republika v boju s Cerkvijo. Veri in Cerkvi sovražni svobodomisleci in zlasti socialisti so dosegli, kar so tako srčno želeli. V ustavotvorni skupščini je bila sprejeta ustavna določba, da se država loči od Cerkve ter da se Cerkev popolnoma podredi državi. Razpustijo se vsi redovi in verska udruženja, katera imajo obljubo pokorščine poglavarju, ki ne biva v Španiji, s čimer se prepovečuje in razpušča jezuitski red. Ista usoda zadene vse redove in verska udruženja, kojih delovanje je nevarno za državo. Vsi redovi, ki hočejo ostati v državi, morajo biti vpisani v register na pravosodnem ministertvu. Nobeno versko udruženje ne sme imeti več imetja, nego je potrebno za njihovo vzdrževanje. Redovi se ne smejo pečati s poukom, tudi ne z industrijo in trgovino. Država sme zapleniti premoženje verskih udruženj, kadar le hoče. Ko se je vršila v skupščini razprava o tem proticerkvenem členu, je imel predsednik vlade Zamora velik govor, v katerem je svaril liberalce in socialiste pred borbo zoper Cerkev. Isto je tudi storil notranji minister Maura. Njune besede so bile brez uspeha. Liberalno-socialistična zagrizenost je zmagala nad pametjo, modrostjo in pravičnostjo. Ko je ustavotvorna skupščina po dolgi razpravi, v kateri so katoliški poslanci junaško branili svobodo ter pravice Cerkve, sprejela to proticerkvene določbe, je Zamora podal ostavko svoje vlade. Novo vlado je sestavil socialist Azana. Nova španska republika je torej stopila v odločno borbo zoper Cerkev. Ako se ne bodo liberalci in socialisti pravočasno streznili, bodo nastopile posledice, ki za špansko republiko ne bodo ugodne. Mehika je dovolj glasen memento. Španski radikali pa imajo svoje oči obrnjene proti boljševiški Rusiji, ki jim je vzor ter jim daje pobudo.

Špansko ustavotvorno skupščino je zapustilo 52 poslancev, ki so proti kulturnoboju odredbam. Bivši vladni predsednik Zamora se boče potavil na čelo akcije, ki bo pričela boj za spremembo ustave.

Posebna zveza med Turčijo in sovjetsko Rusijo. Ruski komisar za zunanje zadeve Litvinov bo obiskal turško prestolico in ob tej priliki bi se naj skle-

nila turško-sovjetska zveza proti zapadnim velesilam, ki bi naj posebno v živo zadela Anglijo.

Še vedno razburkan Daljni vzhod. Japonska vlada razglašala v javnost, da je japonski zunanji minister zmagal nad generali, ki niso marali doslej pristati na pogajanja, katerih cilj bi naj bila izpraznitev Mandžurije po Japoncih. Japonska vlada se bo pričela pogajati s kitajsko vlado v Nankingu. Pogoji za zopetni sporazum med Japonci in Kitajci bi naj bili ti le: Kitajska vlada naj zatra protijaponske hujskarije. Sedanja zasedba Mandžurije po japonskih četah ostane, v kolikor je potrebna za zaščito ondotnih japonskih podanikov, pač pa se ustavi vse sovražnosti. Kitajci naj priznajo Japoncem v Mandžuriji one pravice, katere jim pripadajo po dosedanjih pogodbah. Japonski oglas svetu je seveda dvoličnega značaja, ker Japoncem ni zato, da bi odločevalo o sporu na Daljnem vzhodu Društvo narodov, Japonci so za naravnostna pogajanja med obema glede spora prizadetima vladama, da jih zavlečejo in enkrat zasedene Mandžurije nikoli več ne izprazni.

*

PO SVETU KATOLIŠKEM

Za Slomšekovo beatifikacijo. Škofijski odbor, ki dela priprave za Slomšekovo beatifikacijo (proglasitev za blaženega), želi čim prej dokončati svoje delo in tozadevne akte poslati v Rim. Predvsem je pa potrebno, da se zbero vsi njegovi spisi in pošljejo v Rim. Škofijski odbor se obrača na vse častilce Slomškovke, da mu po možnosti oskrbe in pošljejo naslednje spise Slomškovke, ki še manjkajo: 1. Angel molitve za pobožne šolarje. V Celju, Jeretin, 1846. 2. Duhovsko-Pastirski glas velke nesreče varvati ljube Slovence. V Celju, Jeretin, 1851. 3. Kaj delajo sv. Oče Pij IX.? 4. Katoliška družba svetiga križa. U Celju, Jeretin, 1850. 5. Ker shanska beseda katoliškimi misijonam pomagat. V Zelovzi, 1836. 6. Malo Berilo za slovensko-nemške šole. Na Dunaju, 1853. 7. Molitve za popolnoma odpustek svetiga leta 1850. 8. Molitvize ino potrebni nauki sa pridne mladenzhe. V Zelovzi, 1838. 9. Nemška slovnica za slovenske šole. Na Dunaju 1853. 10. Oznanilo in opravilo slovesnih molitev zadobiti popolnoma odpustek. Celovec, 1853. 11. Ponovilo potrebnih naukov za nedelske šole na kmetih. V Beču, 1854. 12. Popoldanja služba božja za katoliške kristjane. V Celovcu 1855. 13. Spomin svetga misjona. Maribor, 1860. 14. Sveto opravilo za šolarje. V Celju 1946. 15. Šola vesela lepega petja. V Celovcu 1853. 16. Shiviljenja srezhen pot. V Celovcu 1837. Kjer je morča več izdaj, pridejo v poštev le tiste, ki so izšle, ko je še Slomšek živel. Ker se knjige pošljejo v Rim, se mogoča ne bodo mogle vrniti lastnikom. Vdor ne more knjige v namen kanoizacije pokloniti, se mu za primerno

Nov vozni red

veljaven od 4. oktobra 1931, se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru. Cena 2 Din.

ceno odkupi. Knjige naj se vpošljejo na škofijski ordinarijat v Mariboru do 1. novembra t. l.

Zakaj je v Španiji prišlo tako daleč? Na to daje katoliški list »Patria«, ki izhaja v Manresi (mestu v severno-vzhodni Španiji, kjer je sv. Ignacij, ustanovitelj jezuitskega reda, spisal svojo slavno knjigo o duhovnih vajah), tale odgovor: »Ze nekaj let se razvija v naši državi proces razkristjanjenja. Spričo tega se je večina katoličanov vedla, kakor da ničesar ne vidi in ničesar ne sliši. Puščala je nasprotnike mirno delati. Nasprotniki so ustvarili velike organizacije ter so uporabljali brez razlike in izbire vsa sredstva. Silno veliko so izdali časnikov, listov ter knjig in sploh vse, kar služi agitaciji. Brez števila shodov in zborov so priredili ter so razvijali na vseh poljih živahno delavnost. Nasprotniki so delali, se borili ter pripravljali tla, zato so dosegli uspeh - mi pa ne.«

Španski svobodomiselci se bojijo žen. Vrle katoliške žene Španije so poslane predsedniku ustavotvorne skupščine spomenico, podpisano od poldrugega miliona žen. V tej spomenici zahtevajo naslednje: obvezen verski pouk v vseh šolah, zakonsko zajamčenje nerazdružljivosti krščanske zakonske zveze ter nadaljnji obstanek in nemoteno delovanje verskih redov (samostanov). Provizoričen parlament je sprejel zakon, da se tudi ženam dovoli volilna pravica. V ustavotvorni skupščini pa so vsi svobodomiselci nasprotniki ženske volilne pravice. Razlog je v tem, ker so žene, kakor poudarjajo ti čudni prijatelji in oboževalci svobode in enakopravnosti, preveč pod vplivom Cerkve. Vsi nasprotniki vere ter cerkve se bojijo dneva, ko bodo šle tudi žene na volišče.

Papež in Edison. Kakor znano, je največji iznajditelj na svetu Edison, že dalje časa na smrtni postelji radi zelo visoke starosti. Papež si pusti stalno poročati o stanju njegove bolezni. Edison je pokazal v zadnjem času večkrat občudovanje in naklonjenost sv. Očetu in to radi tega, ker kaže sedanjí papež izredno zanimanje za napredek v tehniki in vse razne nove iznajdbe. Ko je stopil Amerikanec Edison pred javnost s svojo najnovejšo iznajdbo, z diktafonom, je poslal papežu en aparat, ki je postavljen na mizo papeževe zasebne knjižnice. Pij XI. se poslužuje diktafona, da narekuje v plošče načrte za pisma, katere spišejo pozneje tajniki. Kot protidaro je poslal papež Edisonu zlato medaljo s prsnično zahvalo. Ko je dospelo papeževo darilo v Newyork, se je rodilo na tamošnji carinarnici vprašanje: Kako bi naj obravnavala carina pošiljko svet. Očeta? Ali predstavlja kolajna okra-

sek, ki se lahko uvozi brez carine, ali pa predstavlja posebno vrednost, katere zapade carini? Vprašanje so rešili na ta način, da je medalja odlikovanje in dar najvišjega vladarja na svetu. Papeževa kolajna Edisonu je bila predana velikemu izumitelju kot dar ter odlikovanje brez carine.

*

Ubijalec lastne matere.

Zalibog smo čitali po vojni že parkrat žalostne vesti, kako se je izpozabil oče nad sinom, ali da je zabodel celo sin očeta. V Rogoznici v župniji Sv. Rupert v Slov. goricah pa se je grozno omadeževal kot Kajna nad lastno materjo 32letni posestnik Franc Rojko. Mati je živela pri sinu na prevžitku in je prišlo med obema radi sinovega pijančevanja pogostoma do preprirov. Zadnje dni pred pričetkom trgatve je Rojko zopet popival in mati ga je svarila. Materini opomini so pijanega sina tako razburili, da se je izpozabil v pijanosti tako daleč, da je tresčil mater s tako silo na tla, da jej je počila lobanja in je par ur za tem izdahnila. Materi je priteknel na pomoč zet, a mu je zabranil surovina obrambo s tem, da mu je zlomil roko in ga tudi sicer težje poškodoval.

Nečloveški sin se je po strašnem dejanju izgovarjal, kakor bi bila mater zadela kap, svak pa bi se bil sam poškodoval. Ko so prišli po Kajna orožniki, se jim je zoperstavil in so ga le s težavo obvladali in prepeljali v zaporo okrajnega sodišča v Št. Lenart. Vest o uboju lastne matere je upravičeno razburkala cele Slovenske gorice!

Sin, ki ubije v jezi mater, je mnogo slabši od Kajna, ki je ubil samo brata!

*

NOVICE

Mlad bogoslovec žrtev jetika. V Bogojini v Prekmurju je umrl mlad bogoslovec Jožef Kuzma. Zdravil se je na Golniku in v Zagrebu, a mlademu ter nadepolnemu življenju ni bilo pomoči, Svetila mu večna luč, preostalim naše sožalje!

Največji iznajditelj umrl. Dne 18. j. m. je umrl v Newyorku v starosti 85 let največji iznajditelj Alva Edison.

Sežigališče bi radi imeli mariborski socialisti. V to svrhu so si ustanovili društvo »Ogenj«. V soboto, 11. oktobra, se je vršilo ustanovno zborovanje, na katerem je imel važno besedo zastopnik graškega društva »Ogenj«. Govoril je kajpada v nemščini dvakrat ter slovesno obljubil, da bodo vrata graškega sežigališča na stečaj odprta za sežigaljne ljudi iz Jugoslavije, in sicer za isto ceno, kakor za člane graškega društva. Kakor se iz tega vidi, obstoja med Ognjičarji vzorno tovarištvo, za katero ne obstojajo državne meje. Pripominjamo samo, da društvo »Ogenj« z bengalično lučjo osvetljuje socialistično miselnost. Delavec danes trpi pomanjka-